
مشق پیلتان

موسیقی مقامی شرق خراسان

(جلد اول)

پژوهش و نگارش: عزیز تنها

سرشناسه: تنها، عزیز، ۱۳۵۱-

عنوان و نام پدیدآور : مشق پیلتان: موسیقی مقامی شرق خراسان/ پژوهش و نگارش عزیز تنها.

مشخصات نشر: تهران: موسسه خدماتی موسیقی عارف، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ج: ۲: پارتیسیون.

شابم: دوره: ۶-۶۶-۲۶۲۷-۸۰-۰-۹۷۹

ج: ۱: ۳-۶۷-۲۶۲۷-۸۰-۰-۹۷۹

ج: ۲: ۰-۶۸-۲۶۲۷-۸۰-۰-۹۷۹

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه.

عنوان دیگر : موسیقی مقامی شرق خراسان.

موضوع: موسیقی محلی ایرانی -- خراسان

موضوع: Folk music -- Iran -- Khorasan

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ م۵۸۷/ت۱۸۲۰M

رده بندی دیویی: ۷۸۱/۶۲۰۰

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۶۸۶۹۹

انتشارات موسیقی عارف

 arefmusicshop

 arefmusicshop

 www.aref.ir

تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، کوچه محمودی، پلاک ۳، طبقه اول

تلفن: ۳۱-۳۳۹۷۶۴۳۰ فکس: ۱۴۳۱۴-۳۳ تلفن همراه: ۰۹۰۳۱۳۴۹۵۵۵

مشق پیلتان (جلد ۱) _ موسیقی مقامی شرق خراسان

مولف: عزیز تنها

طراح جلد: عباس عباسی وزین

ویراستار: علی ظهیری

نت نویسی کامپیوتری: عزیز تنها

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۰۰.۰۰۰ تومان

۱۳.....	پیش گفتار مؤلف.....
۱۵.....	در مورد مؤلف.....
۱۸.....	مقدمه‌ی محمد حقگو.....
۲۰.....	تصویر چند تن از اساتید.....
بخش اول (معرفی موسیقی مقامی خراسان)	
۲۹.....	موسیقی مقامی خراسان.....
۳۰.....	موسیقی شمال خراسان.....
۳۱.....	موسیقی شرق خراسان.....
۳۲.....	سازهای رایج در منطقه.....
۳۲.....	دوتار (طنبور الخراسانی).....
۳۷.....	اجزاء و ویژگی‌های ظاهری و ساختاری دوتار شرق خراسان.....
۳۹.....	تهیه‌ی زه.....
۳۹.....	برده بندی دوتار شرق خراسان.....
۴۲.....	نام گذاری دستان‌ها.....
۴۳.....	نی.....
۴۳.....	سرنا.....
۴۴.....	دهل.....
۴۵.....	دایره (دیر).....
۴۶.....	مقام‌های دوتار.....
۵۰.....	وجه تسمیه‌ی مقام‌ها.....
۵۱.....	مقام‌های سرنا و دهل.....

- آفر ۵۲
- حرکات خاصی که توسط بازیگران در مراحل آفر کشاورزی انجام می شود ۵۲
- حرکات خاصی که بازیگران در آفر قالی بافی انجام می دهند ۵۳
- چوب بازی ۵۴
- یک چوبه ۵۵
- دو چوبه ۵۵
- حَتَن ۵۵
- مشق پلتان ۵۶
- حنایی ۵۶
- سه چگه ۵۷
- گل پتی خان ۵۷
- پوشش محلی مردم شرق خراسان ۵۷
- ۱- پیراهن و شلوار ۵۸
- ۲- جلیقه ۵۸
- ۳- پی تابه (پا تابه- پی تَوَه - پَتَک) ۵۹
- ۴- کلاه و منديل ۵۹
- ۵- چارُق ۵۹
- ۶- دستمال ابریشمی ۵۹
- تکنیک های اجرایی دست راست با دوتار ۶۱
- تکنیک های اجرایی دست چپ ۶۲
- علامات استفاده شده در کتاب برای دست راست ۶۴

۶۶ سایر علامات

۶۶ نکات مهم

۶۹ آوانگاری

بخش دوم (مقام‌های سازی و آوازی شرق خراسان)

۷۳ ۱- نوروزنامه

۷۶ ۲- صیاد و قمری

۷۹ ۳- شاه زمان

۸۲ ۴- سرحدی احمدآبادی

۸۴ ۵- کریمما

۸۶ ۶- مقام کشتی گرفتن حضرت رسول اکرم (ص)

۸۹ ۷- لحن ملا عبدالصمد

۹۱ ۸- بابا گل افروز

۹۴ ۹- یا احمد جام

۹۷ ۱۰- نصرو

۱۰۰ ۱۱- لیلی‌ها

۱۰۳ ۱۲- یاد علی (ع)

۱۰۵ ۱۳- سودای گل

۱۰۷ ۱۴- حنا بندان ۱

۱۰۹ ۱۵- مقام قدیمی

۱۱۱ ۱۶- پادایره‌ای محمودآبادی ۱

- ۱۷- شب بارانی ۱۱۴
- ۱۸- شب بارانی (نوعی دیگر) ۱۱۶
- ۱۹- معصومه سلسله دار ۱۱۸
- ۲۰- لیلی ۱۲۰
- ۲۱- یار بیگمانه ۱۲۲
- ۲۲- شهر عجایب ۱۲۴
- ۲۳- لحن شیخ، سول حسینی ۱۲۸
- ۲۴- شق القمر به روایت دُرپور ۱۳۰
- ۲۵- اُشتر برنا ۱۳۳
- ۲۶- آهوی من ۱۳۶
- ۲۷- پادایره ای گویی ۱۳۹
- ۲۸- بنده ی عاصی ۱۴۱
- ۲۹- بچه ی جهود ۱۴۴
- ۳۰- صد سلام جامی ۱۴۹
- ۳۱- بند بربر ۱۵۲
- ۳۲- هانی هانی ۱۵۶
- ۳۳- قصه ی پیرزن ۱۵۸
- ۳۴- ای عاشقان ۱۶۱
- ۳۵- سبزه پری ۱۶۳
- ۳۶- سلطان جمجمه ۱۶۶

- ۳۷ - شاه سلام علیک (دوازده امام) ۱۷۱
- ۳۸ - کلیگم ششم ۱۷۳
- ۳۹ - دختر عمو ۱۷۶
- ۴۰ - مرحبا (نازنین) ۱۷۹
- ۴۱ - قصه‌ی زمین و آسمان (معراج‌نامه) ۱۸۱
- ۴۲ - چوب بازی ۱۸۶
- ۴۳ - دختر دیوانه ۱۹۰
- ۴۴ - دلبر رعنا ۱۹۴
- ۴۵ - جرّ لحن ملّا پابند ۱۹۸
- ۴۶ - گل دانه دانه ۲۰۰
- ۴۷ - حاج میریحی ۲۰۲
- ۴۸ - خسرو خوبان ۲۰۴
- ۴۹ - ما یار نداریم ۲۰۶
- ۵۰ - زُبیده ۲۰۸
- ۵۱ - حور گلی جان ۲۱۰
- ۵۲ - ای دلبر من ۲۱۱
- ۵۳ - یار الله گل من ۲۱۴
- ۵۴ - پرده کن از بی‌دلان ۲۱۶
- ۵۵ - خاک جام ۲۱۹
- ۵۶ - چکن چکن ۲۲۱

- ۵۷ - معصومه جان..... ۲۲۴
- ۵۸ - مبارک های مبارک..... ۲۲۶
- ۵۹ - کاکل به ناز افکنده ای (روایت کریمی)..... ۲۲۹
- ۶۰ - یار لیلی..... ۲۳۱
- ۶۱ - حالا که عید نوروزه..... ۲۳۴
- ۶۲ - هدیه ددو..... ۲۳۷
- ۶۳ - یار نداریم ۲..... ۲۴۰
- ۶۴ - آهوی دشت..... ۲۴۱
- ۶۵ - یار گلم ای یار..... ۲۴۴
- ۶۶ - هم نفسان..... ۲۴۷
- ۶۷ - صمدا..... ۲۴۹
- ۶۸ - سه چکه..... ۲۵۲
- ۶۹ - یار گلکامه..... ۲۵۴
- ۷۰ - مندسین..... ۲۵۶
- ۷۱ - غزل لحن ملا مجرم..... ۲۵۹
- ۷۲ - حنایی..... ۲۶۲
- ۷۳ - وصف علی (ع) (شکسته)..... ۲۶۴
- ۷۴ - پادشه جهان..... ۲۶۵
- ۷۵ - نوایی پایین پرده..... ۲۶۸
- منابع:..... ۲۷۱

به نام خداوند بخشنده مهربان

پیش‌گفتار مؤلف:

زمانی که قصد نگارش این اثر را داشتم می‌دانستم که وارد شدن به وادی عظیم موسیقی مقامی خراسان و پژوهش در این حیطه کاری بسیار دشوار است و درک ظرایف و لطایف آن مستلزم سال‌ها تحقیق و پژوهش در زمینه‌ی موسیقی مقامی و محلی خراسان و همچنین دیدار با اساتیدی است که عمری را در این راه سپری کرده‌اند و هر یک به نحوی گوشه‌ای از اسرار فرهنگ موسیقایی این سرزمین پهناور را در سینه دارند. باری جمع‌آوری و تحقیق در این زمینه با توجه به آنچه گفته شد، دو دهه به طول انجامید. حال آنکه تلاش من با این بضاعت اندک، اقیانوس به پیمانه پیمودن است.

اولین و مهمترین هدف کتاب حاضر، ثبت مکتوب تعدادی از مقام‌های منطقه‌ی شرق خراسان می‌باشد. تلاش شده تا مقام‌هایی که در حال حاضر بین مردم در این منطقه رایج است مکتوب گردد تا قدمی هر چند کوچک برای حفظ و اشاعه‌ی موسیقی مقامی برداشته شود. در این مقام‌ها ی این اثر به گونه‌ای گردآوری شده تا علاقمندان به یادگیری موسیقی مقامی خراسان و دوتار در سایر نقاط ایران و بهانه‌ی نه به اساتید دوتار دسترسی مستقیم ندارند بتوانند از این کتاب استفاده نمایند.

شایسته یادآوری است اثری که هم‌اینک در مقابل خوانندگان قرار گرفته است، تنها گوشه‌ای از دانش وسیع و فرهنگ بکر و سترگ منطقه‌ی شرق خراسان می‌باشد. امید است مخاطب با مطالعه‌ی این اثر و به مدد طبع ظریف خود، با مقام‌هایی از موسیقی این منطقه آشنا شده و به شوق آموختن آن، راهی سرزمین خورشید شود تا بخشی از میراث کهن سرزمینمان را از اساتید دوتار به امانت گرفته و در سینه حفظ نماید.

همچنین لازم می‌دانم در ارتباط با ثبت مقام‌ها به چند نکته اشاره نمایم:

- از آنجا که دوتار نوازی دارای ریزه‌کاری‌های بسیار زیادی است که در نت نگاری، خواننده و نوازنده را دچار مشکل می‌نماید لذا سعی شده با وفاداری به متن اصلی مقام، تغییراتی اندک که موجب ساده‌تر شدن کل شیوه‌ی اجرا می‌گردد در کتاب آورده شود.

- روایت‌هایی که در ثبت مقام‌ها آورده شده در طول سالیان دراز توسط اینجانب از هنرمندان مختلف فرا گرفته شده است، لذا سعی شده حتی‌الامکان متن اصلی مقام حفظ گردد مگر در نوع پنجه‌اجرای که ممکن است در بعضی مقام‌ها تغییرات اندکی مشاهده شود.